

Biller fra Læsø (Coleoptera)

af F. BANGSHOLT

(With a summary: Coleoptera from the island of Læsø).

Nærværende oversigt over Læsøs biller bygger især på de indsamlinger, der er foretaget af Ole Martin og mig 6.–12. september 1970, 6.–12. juni 1971 og 11.–17. juni 1972, hvor der udelukkende blev indsamlet biller, samt på stud. scient. Bodil Noe-Nygaards indsamlinger, specielt af snudebiller. Endvidere er medtaget et ret stort materiale fra andre indsamlinger, først og fremmest fra de undersøgelser, der omtales af Lomholdt (1972) og fra J. Kr. Findals indsamlinger 1932–34. Endelig skal det nævnes, at jeg har modtaget en del biller indsamlet af professor Jørgen Jørgensen, der har sommerhus på øen.

Billerne fra J. Kr. Findals indsamlinger blev i sin tid bestemt af nu afdøde lærer F. Larsen, og dyrene befinder sig på Naturhistorisk Museum i Århus. Det øvrige indsamlede materiale er bestemt af mig med undtagelse af de snudebiller, der er indsamlet af Bodil Noe-Nygaard. Dyrene er opbevaret enten på Zoologisk Museum i København eller er indgået i min samling.

Skønt det indsamlede materiale er ganske stort, og indsamling har været foretaget i de erfaringsmæssigt bedste perioder af året, vil der uden tvivl kunne findes endnu en del arter på øen. Mange af vore biller er ganske små, har ofte en meget skjult levevis og kan tilmed svinge stærkt i hyppighed. Selv i Dyrehaven, hvor der har været samlet siden ca. 1800, findes der til stadighed nye arter for området.

Der vil som nævnt kunne findes endnu en del arter på Læsø, men indsamlingerne har dog været af et sådant omfang, at der nu så nogenlunde kan gøres rede for sammensætningen af Læsøs billefauna, hvilket må siges at være af stor interesse på grund af øens ret isolerede beliggenhed.

Arterne i nedenstående liste er opført i samme rækkefølge som i Victor Hansens »Fortegnelse over Danmarks biller«. Tallet foran navnene angiver den side i billefortegnelsen, hvor arten er anført. Efter en tankestreg er angivet artens øvrige udbredelse i Danmark. Ved de arter, der er fundet

Biller fra Læsø

af J. Kr. Findal, og som ikke er genfundet ved de senere indsamlinger er tilføjet (Findal). For snudebillernes vedkommende er der ved de arter, der kun er fundet af Bodil Noe-Nygaard, tilføjet (Noe-Nygaard).

ARTSLISTE

CICINDELIDAE

7. *Cicindela silvatica* L. – Nordmarken, Højsande, juli. – Ret sjælden JØB.
7. *C. hybrida* L. – Flere steder på Læsø, juni og juli. – Ret alm. JØB.
7. *C. campestris* L. – Nordmarken, Paradiset, maj og juli. – Alm. JØB.

CARABIDAE

8. *Carabus arvensis* Hbst. – Flere steder på Læsø, juni og september. – Alm. mange steder i Jylland, sjældnere på øerne, JØB.
8. *C. granulatus* L. – Flere steder på Læsø, juni og september. – Meget alm. JØB.
8. *C. clathratus* L. – Rønnerne, 2 eks. juli. – Ret alm. i Jylland, sjældnere på øerne, JØ.
8. *C. nemoralis* Müll. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
9. *C. problematicus* Hbst. – Flere steder på Læsø, juni og september. – Kun fundet i Jylland, hvor den er udbredt.
9. *C. nitens* L. – Skoven, 2 eks. juni. – Udbredt men temmelig sjælden, JØB.
11. *Nebria brevicollis* F. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
11. *Notiophilus aquaticus* L. – Storedal, juni. – Ret alm. JØB.
11. *N. palustris* Dft. – Bangsbo, september. – Alm. JØB.
12. *N. biguttatus* F. – Skoven, september. – Meget alm. JØB.
12. *Elaphrus riparius* L. – Mange steder på Læsø. – Alm. JØB.
12. *Loricera pilicornis* F. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
12. *Clivina fossor* L. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
13. *Dyschirius thoracicus* Rossi. – Alm. på stranden flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
13. *D. obscurus* Gyll. – Som den foregående. – Ikke alm. JØB.
13. *D. politus* Dej. – Rønnerne, 1 eks. juni. – Ikke alm. JØB.
13. *D. salinus* Schaum. – Alm. på Rønnerne. – Ret alm. JØ.
14. *D. luedersi* Wgn. – Alm. på Rønnerne. – Alm. JØB.
14. *D. globosus* Hbst. – Rønnerne. – Meget alm. JØB.
14. *Broscus cephalotes* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
16. *Bembidion palidipenne* Ill. – Flere steder på stranden på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
17. *B. varium* Oliv. – Mange steder på Læsø. – Alm. JØB.
19. *B. assimile* Gyll. – Mange steder på Læsø. – Alm. JØB.
19. *B. minimum* F. – Rønnerne, juni. – Ret alm. JØB.
20. *B. aeneum* Germ. – Ellegård, juni. – Ret alm. JØ.
21. *Epaphius secalis* Panz. – Bangsbo, august. – Alm. JØB.
21. *Trechus obtusus* Er. – Danzigmand, juni under lyngbuske. – Udbredt JØB.
22. *Patrobus assimilis* Chaud. – Enkelt eks. Rønnerne, august. – Sjælden, kun kendt fra nogle få lok., JØ.

24. *Badister bipustulatus* F. – Nordmarken, oktober. – Alm. JØB.
 26. *Harpalus rufipes* Deg. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 27. *H. affinis* Schrk. – Mange steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 27. *H. smaragdinus* Dft. – Skoven, juni. – Ikke helt alm. JØB.
 27. *H. latus* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 28. *H. neglectus* Serv. – I klitterne Danzigmand, Nordmarken, juni og september. – Ret sjælden JØB.
 28. *H. tardus* Panz. – Alm. mange steder på Læsø. – Alm. JØB.
 28. *H. anxius* Dft. – Skoven, juni. – Ikke helt alm. JØB.
 30. *Bradycellus harpalinus* Serv. – Danzigmand, september under lyngbuske. – Ret alm. JØB.
 31. *B. similis* Dej. – Flere steder på Læsø under lyngbuske. – Ikke alm. JØB.
 31. *Trichocellus cognatus* Gyll. – Rønnerne, Danzigmand, september. – Ret sjælden JØ.
 31. *T. placidus* Gyll. – Skoven, Bangsbo, september og oktober. – Alm. JØB.
 31. *Dichirotrichus pubescens* Payk. – Bløden Hale, Rønnerne, juni og september. – Ret alm. på saltbund JØ.
 32. *Anisodactylus binotatus* F. også var. *spurcaticornis*. – Skoven, juni. – Ret alm., var. dog sjælden, JØB.
 33. *Amara aenea* Deg. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 33. *A. spreta* Dej. – Flere steder på Læsø i klitterne, juni og september. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
 34. *A. lucida* Dft. – Bløden Hale, juni. – Ikke helt alm. JØB.
 34. *A. quenseli* Schönh. – I klitterne Danzigmand, Nordmarken, juni. – Udbredt, men sjælden JØB.
 35. *A. bifrons* Gyll. – Nordmarken, juni. – Udbredt, men ikke helt alm. JØB.
 35. *A. prætermissa* Sahlb. – Danzigmand, 1 eks. i klitterne, juni. – Udbredt, men sjælden JØB.
 35. *A. brunnea* Gyll. – Skoven, juni og september. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
 35. *A. apricaria* Payk. – Danzigmand, juni. – Meget alm. JØB.
 35. *A. fulva* Deg. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 35. *A. consularis* Dft. – Skoven, juni og september. – Ret alm. JØB.
 36. *A. convexiuscula* Marsh. – Storedal, juni. – Ikke særlig sjælden JØB.
 37. *Pterostichus lepidus* Leske. – Nordmarken, maj og juli. Ikke helt alm. JØB.
 37. *P. coerulescens* L. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
 37. *P. oblongopunctatus* F. – Alm. flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 38. *P. niger* Schall. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 38. *P. melanarius* Ill. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 38. *P. nigrita* F. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 38. *P. minor* Gyll. – Bangsbo, september. – Meget alm. JØB.
 38. *P. strenus* Panz. – Bangsbo, september. – Meget alm. JØB.
 38. *P. diligens* Sturm. – Skoven, september. – Meget alm. JØB.
 39. *Calathus fuscipes* Goeze. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 39. *C. erratus* Sahlb. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 39. *C. melanocephalus* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 39. *C. micropterus* Dft. – Skoven, juni. – Ret alm. JØB.

Biller fra Læsø

41. *Agonum sexpunctatum* L. – Nordmarken, maj. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
42. *Platynus obscurus* Hbst. – Nordmarken, oktober. – Ret alm. JØB.
42. *P. dorsalis* Pont. – Vesterø, Nordmarken. – Meget alm. JØB.
42. *Europhilus gracilis* Gyll. – Foldgaard, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
43. *E. thoreyi* Dej. – Storedal, Nordmarken, juni. – Ret alm. JØB.
43. *Demetrius monostigma* San. – Læsø (Findal). – Ret sjælden JØ.
44. *Dromius longiceps* Dej. – Nordmarken, 15. juni 1972 1 eks. i en klitgryde. – Meget sjælden JØ og kun kendt fra et par lok., men er måske ved at brede sig her i landet.
44. *D. linearis* Oliv. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
44. *D. angustus* Brulle. – Nordmarken, 10. september 1 eks. under bark af fyr. – Sjældnen JØB.
45. *D. fenestratus* F. – Nordmarken, 9.–10. september banket i antal af fyr. – Sjældnen JØB.
45. *D. quadrimaculatus* L. – Som den foregående. – Alm. JØB.
45. *D. quadrinotatus* Zenk. – Som den foregående. – Ret alm. JØB.
45. *D. melanocephalus* Dej. – Danzigmand, september. – Ret alm. JØB.
45. *D. nigriventris* Thoms. – Bangsbo, september, banket i antal af stråtag. – Alm. JØB.
46. *Metabletus foveatus* Geoffr. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.

HALIPLIDAE

48. *Haliplus lineatocollis* Marsh. – Lundbæk, Boelstrøm. – Ret alm. JØB.
48. *H. wehnckeii* Gerh. – Lundbæk, Boelstrøm. – Alm. JØ.
48. *H. fulvus* F. – Lundbæk, september. – Ikke alm. JØB.
48. *H. flavicollis* Sturm. – Boelstrøm sammen med *H. laminatus*. – Alm. JØ.
48. *H. laminatus* Schall. – Boelstrøm, 27. juli 1967, 3 eks. – Meget sjælden, hidtil kun kendt i 3 eks. fra Ø. (Lomholdt, 1968: 168).

DYTISCIDAE

49. *Noterus crassicornis* Müll. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
49. *Laccophilus minutus* L. – Brunnehavegaard, juli. – Alm. JØB.
49. *Hyphydrus ovatus* L. – Foldgaard sø, juni. – Meget alm. JØB.
50. *Coelambus parallelogrammus* Ahr. – Rønnerne, juni og september. – Ret alm. JØB.
50. *C. novemlineatus* Steph. – Rønnerne i antal, juli. – Sjældnen JØB.
50. *Hygrotus inaequalis* F. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
52. *Hydroporus planus* F. – Lundbæk, juli og september. – Meget alm. JØB.
52. *H. pubescens* Gyll. – Lundbæk, september. – Ret alm. JØB.
52. *H. discretus* Fairm. – Lundbæk, Boelstrøm, september. – Udbredt, men sjælden JØB.
53. *Graaptodytes lineatus* F. – Kærene, juni. – Meget alm. JØB.
54. *Agabus bipustulatus* L. – Mange steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
54. *A. melanocornis* Zimm. – Nordmarken, Rønnerne, juni. – Hidtil kun kendt fra 3 lok. i Jylland, bl. a. Hansted reservatet, men antagelig videre udbredt, i hvert fald i Vestjylland.

54. *A. paludosus* F. – Lundbæk, juni og september. – Ret alm. JØB.
 55. *A. congener* Thunb. – Flere steder på Læsø, juli og september. – Udbredt, men sjældent JØB.
 55. *A. sturmi* Gyll. – Lundbæk, september. – Ret alm. JØB.
 55. *A. labiatus* Brahm. – Rønnerne, juli. – Ret alm. JØ.
 56. *Ilybius fuliginosus* F. – Lundbæk, september. – Ret alm. JØB.
 56. *I. ater* Deg. – Foldgaard sø, juli. – Ret alm. JØB.
 56. *Rantus suturellus* Harr. – Foldgaard sø, Rønnerne, juli. – Ikke alm. JØB.
 56. *R. exoletus* Forst. – Foldgaard sø, juni. – Meget alm. JØB.
 57. *Colymbetes fuscus* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 58. *Graphoderes zonatus* Hoppe. – Foldgaard sø, i stort antal juni. – Sjældent JØB.
 58. *Dytiscus marginalis* L. – Læsø (Findal). – Meget alm. JØB.

GYRINIDAE

59. *Gyrinus marinus* Gyll. – Foldgaard sø, september. – Alm. JØB.
 59. *G. aeratus* Steph. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
 59. *G. nator* L. – Flere steder på Læsø. – Ikke alm. JØB.
 60. *G. paykulli* Ochs. – Foldgaard, i antal juli. – Sjældent JØB.
 60. *G. minutus* F. – Bløden Hale og Foldgaard sø. Sidstnævnte sted i stort antal i september; også *G. marinus* var til stede i stort antal, men de 2 arter holdt sig i flokke hver for sig. – Sjældent og ofte kun enkeltvis JØ.

HYDROPHILIDAE

61. *Ochthebius marinus* Payk. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØ.
 62. *Limnebius truncatellus* Thunb. – Lundbæk, Boelstrøm, juni og september. – Ret alm. JØB.
 63. *Helophorus nubilus* F. – Danzigmand, juni. – Alm. JØB.
 64. *H. guttulus* Motsch. – Brunnehavegaard, juli. – Meget alm. JØB.
 64. *H. flavipes* F. – Boelstrøm, september. – Alm. JØB.
 64. *H. fulgidicollis* Motsch. – Boelstrøm, september. – Ret udbredt JØB.
 64. *H. laticollis* Thoms. – Nordmarken, 2 eks. 22. juli 1968. – Meget sjældent, kun hidtil kendt fra 3 enkeltfund: Esbjerg, Fanø og Skagen.
 64. *H. nanus* Sturm. – Vesterø, juni 1 eks. under tang. – Ret alm. JØB.
 64. *Hydrochus carinatus* Germ. – Højsande, september. – Ret alm. JØB.
 64. *Coelostoma orbiculare* F. – Syrsig, september. – Alm. JØB.
 65. *Sphaeridium lunatum* F. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØ.
 65. *S. scarabaeoides* L. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 65. *Cercyon litoralis* Gyll. – Alm. på stranden på Læsø. – Alm. JØB.
 65. *C. impressus* Sturm. – Nordmarken, september. – Ikke alm. JØ.
 65. *C. haemorrhoidalis* F. – Nordmarken, i kogødning på sandbund sammen med den foregående. – Ret alm. JØB.
 66. *C. melanocephalus* L. – Nordmarken, september. – Ret alm. JØB.
 66. *C. marinus* Thoms. – Rønnerne, juni. – Ret alm. JØ.
 66. *C. pygmaeus* Ill. – Rønnerne, juni. – Alm. JØB.
 66. *C. analis* Payk. – Vesterø, juni. – Alm. JØB.

Biller fra Læsø

- 66. *Megasternum boletophagum* Marsh. – Bangsbo, september i kompost. – Alm. JØB.
- 67. *Hydrobius fuscipes* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
- 67. *Anacaena limbata* F. – Lundbæk, Boelstrøm, september. – Meget alm. JØB.
- 67. *Laccobius minutus* L. – Boelstrøm, september. – Alm. JØB.
- 68. *Helochares lividus* Forst. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
- 68. *Enochrus ochropterus* Marsh. – Højsande, september. – Ikke alm. JØB.
- 68. *E. bicolor* F. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
- 68. *E. affinis* Thunb. – Foldgaard sø, juni og september. – Ret alm. JØB.
- 69. *Berosus luridus* L. – Rønnerne, juli. – Ret alm. JØ.

SILPHIDAE

- 70. *Necrophorus humator* Goeze. – Alm. på Læsø (Findal). – Ret alm. JØB.
- 70. *N. investigator* Zett. – Nordmarken i antal på lys, september. – Ret alm. JØB.
- 70. *Necrodes litoralis* L. – Bangsbo, i antal i august. – Ikke helt alm. og måske tiltagende i sjældenhed JØ.
- 71. *Blitophaga opaca* L. – Alm. på Læsø. – Ikke alm. JØB.
- 71. *Silpha tristis* Ill. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
- 74. *Catops fuliginosus* Er. – Skoven, juni. – Alm. JØB.

LIODIDAE

- 79. *Liodes obesa* Schm. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
- 81. *Agathidium laevigatum* Er. – Nordmarken, Ellegaard, juni. – Udbredt, men ret sjælden JØB.

PTILIDAE

- 87. *Ptenidium pusillum* Gyll. – Skoven, september. – Alm. JØB.
- 90. *Acrotichis fractecula* Matth. – Skoven, september. – Vistnok ret alm.

SCAPHIDIIDAE

- 92. *Scaphosoma agaricinum* L. – Skoven, juni. – Alm. JØB.

MICROPEPLIDAE

- 92. *Micropeplus fulvus* Er. – Bangsbo, september i kompost. – Ret sjælden JØ.

STAPHYLINIDAE

- 96. *Omalium riparium* Payk. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
- 96. *O. rivulare* Payk. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
- 97. *Phloeonomus pusillus* Grav. – Skoven, september. – Alm. JØB.
- 103. *Trogophloeus lindrothi* Palm. – 1 eks., Syrsig, september. – Sjælden, hidtil kun fundet på Ø.
- 104. *Oxytelus rugosus* F. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
- 105. *O. laquatus* Marsh. – Nordmarken, Højsande, september. – Ikke alm. JØ.

105. *O. perrisi* Fauv. – Storedal, Danzigmand, juni og september. – Ret sjælden JØB.
 105. *O. sculpturatus* Grav. – Nordmarken, september. – Ret alm. JØB.
 106. *Platystethus arenarius* Fourcr. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 106. *Bledius furcatus* Ol. – Rønnerne, juli og august. – Meget sjælden, kun kendt fra Fanø, Esbjerg og Skallingen.
 107. *B. diota* Schiø. – Rønnerne, juni og september. – Udbredt, men sjælden JØB.
 109. *B. arenarius* Payk. – Flere steder på Læsø. – Udbredt og ikke ret sjælden JØB.
 110. *Stenus juno* F. – Storedal, juni. – Alm. JØB.
 111. *S. clavicornis* Scop. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 112. *S. melanarius* Steph. – Højsande, september. – Ret sjælden JØ.
 115. *S. impressus* Germ. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 116. *Euaesthetus laeviusculus* Mannh. – Højsande, september. – Ikke alm. JØ.
 116. *Paederus fuscipes* Curt. – Rønnerne, i antal juni og september. – Ret sjælden, hyppigst i landets sydlige egne, JØB.
 117. *Astenus pulchellus* Heer. – Skoven, Bangsbo, september. – Ret sjælden JØB.
 117. *Stilicus orbiculatus* Fauv. – Svinhave, september. – Meget alm. JØB.
 119. *Lithocharis nigriceps* Kr. – Skoven, 1 eks. september. – Adventivart, der først i nyere tid har bredt sig til Europa. Sjælden JØ.
 120. *Lathrobium quadratum* Payk. – Syrsig, september. – Ret alm. JØB.
 120. *L. terminatum* Grav. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
 120. *L. brunniipes* F. – Bangsbo, Skoven, juni og september. – Alm. JØB.
 122. *Leptacinus linearis* Grav. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØ.
 122. *Nudobius lentus* Grav. – Skoven, juni og september. – Ret sjælden JØB.
 122. *Xantholinus angustatus* Steph. – Skoven, september. – Alm. JØB.
 122. *X. fracticornis* Müll. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 123. *X. linearis* Oliv. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 123. *X. longiventris* Heer. – Rønnerne, september. – Ret sjælden JØB.
 124. *Remus sericeus* Holme. – Flere steder på stranden på Læsø. – Udbredt, men ret sjælden JØ.
 124. *Cafius xantholoma* Grav. – Meget alm. på stranden på Læsø. – Meget alm. JØB.
 125. *Philonthus splenden* F. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
 125. *P. laminatus* Creutz. – Højsande, september. – Alm. JØB.
 125. *P. nitidus* F. – Læsø (Findal). – Ikke alm. JØ.
 125. *P. politus* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 125. *P. fuscipennis* Mannh. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 126. *P. varius* Gyll. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 126. *P. marginatus* Strøm. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØ.
 126. *P. cephalotes* Grav. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 127. *P. concinnus* Grav. – Læsø under lyngbuske (Findal). – Alm. JØB.
 127. *P. debilis* Grav. – Bangsbo, september. – Ret alm. JØ.
 127. *P. longicornis* Steph. – Danzigmand, juni. – Ikke alm. JØB.
 127. *P. agilis* Grav. – Rønnerne, i kogødning juni og august. – Ret sjælden JØ.
 127. *P. varians* Payk. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 128. *P. cruentatus* Gmelin. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.
 128. *P. quisquiliarius* Gyll. – Flere steder på Læsø. – Ikke alm. JØB.
 128. *P. nigrita* Grav. – Højsande, Syrsig, september. – Ret sjælden og stedegen JØ.

Biller fra Læsø

129. *Gabrius vernalis* Grav. – Bangsbo, september. – Ikke alm. JØB.
130. *G. pennatus* Sharp. – Rønnerne, september. – Meget alm. JØB.
131. *Staphylinus dimidiaticornis* Gemm. – Bangsbo, august. – Ikke alm. JØB.
131. *S. olens* Müll. – Nordmarken, på lys september. – Ret alm. JØB.
132. *S. aeneocephalus* Deg. – Nordmarken, juli. – Ikke alm. JØ.
132. *S. globulifer* Fourcr. – Nordmarken, oktober. – Ret alm. JØB.
133. *Creophilus maxillosus* L. – Læsø, i rådne fisk (Findal). – Alm. JØB.
135. *Quedius mesomelinus* Marsh. – Bangsbo, september. – Meget alm. JØB.
135. *Q. xanthopus* Er. – Svinhave, september. – Alm. JØB.
136. *Q. fuliginosus* Grav. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
136. *Q. tristis* Grav. – Flere steder på Læsø. – Ret sjælden JØB.
137. *Q. umbrinus* Er. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
137. *Q. lucidulus* Er. – Bangsbo, september. – Ret sjælden JØ.
138. *Q. nitipennis* Steph. – Rønnerne, september. – Ret sjælden JØB.
141. *Bolitobius thoracicus* F. – Højsande, Skoven, september. – Alm. JØB.
142. *Conosoma marshami* Steph. – Bangsbo, Skoven, juni og september. – Alm. JØB.
143. *Tachyporus obtusus* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
143. *T. chrysolinus* L. – Rønnerne, september. – Meget alm. JØB.
143. *T. hypnorum* F. – Danzigmand, juni. – Alm. JØB.
143. *T. pusillus* Grav. – Rønnerne, september. – Udbredt og ikke særlig sjælden JØB.
144. *Tachinus rufipes* Deg. – Nordmarken, september. – Meget alm. JØB.
145. *T. marginellus* F. – Højsande, september. – Alm. JØB.
145. *Hypocyrtus laeviusculus* Mannh. – Rønnerne, september. – Ret alm. JØ.
146. *H. punctum* Motsch. – 1 eks. aftenkædet på marskbund ved Byrum (Hansen, 1972: 112). – Meget sjælden, hidtil kun kendt fra 3 lokaliteter JØ.
146. *Habrocerus capillaricornis* Grav. – Bangsbo, september. – Ret alm. JØB.
147. *Myllaena dubia* Grav. – Højsande, september. – Ret alm. JØB.
150. *Gyrophæna affinis* Sahlb. – Ellegaard, juni på *Polyporus*. – Meget alm. JØB.
152. *Placusa depressa* Mäkl. – Skoven, 1 eks. under fyrrebark med angreb af bl. a. *Orthotomicus suturalis* og *proximus*, september. – Meget sjælden JØ, kun kendt fra få lokaliteter.
153. *Homalota plana* Gyll. – Skoven, september i antal sammen med den foregående. – Meget sjælden JØ, men er måske ved at brede sig.
153. *Phytosus spinifer* Curt. – Danzigmand, i antal under tang, september. – Sjælden JØB.
156. *Cordalia obscura* Grav. – Skoven, september. – Alm. JØB.
156. *Tachyusa atra* Grav. – Syrsig, september. – Alm. JØB.
157. *Gnypeta carbonaria* Mannh. – Støredal, Rønnerne, juni og september. – Alm. JØ.
158. *Amischa analis* Grav. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
159. *Halobrecta puncticeps* Thoms. – Østerby, september. – Meget alm. JØB.
159. *Sipalia circellaris* Grav. – Danzigmand, juni. – Meget alm. JØB.
163. *Atheta linearis* Grav. – Skoven, juni. – Ret alm. JØB.
164. *A. vestita* Grav. – Alm. på stranden på Læsø. – Meget alm. JØB.
166. *A. trinotata* Sharp. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.
167. *A. divisa* Märk. – Nordmarken, Danzigmand, juni. – Ret alm. JØB.
167. *A. nigricornis* Thoms. – Danzigmand, juni. – Ret alm. JØB.

168. *A. coriaria* Kr. – Skoven, september. – Arten har bredt sig hos os i nyere tid og er nu vistnok udbredt og ret alm. JØB.
 169. *A. graminicola* Grav. – Syrsig, september. – Alm. JØB.
 171. *A. atramentaria* Gyll. – Nordmarken, Rønnerne, juni og september. – Alm. JØB.
 172. *A. nigripes* Kr. – Danzigmand, juni. – Ikke alm. JØB.
 172. *A. canescens* Sharp. – Danzigmand, juni. – Ikke alm. JØ.
 172. *A. celata* Er. – Danzigmand, juni. – Ret alm. JØ.
 173. *A. melanaria* Mannh. – Nordmarken, september. – Ikke helt alm. JØ.
 174. *A. laticollis* Steph. – Bangsbo, Danzigmand, juni. – Ret alm. JØB.
 175. *Astilbus canaliculatus* F. – Rønnerne, september. – Meget alm. JØB.
 177. *Phloeopora testacea* Mannh. – Skoven, juni og september. – Alm. JØB.
 181. *Oxyopoda alternans* Grav. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
 183. *O. amoena* Fairm. – Bangsbo, september. – Udbredt, men sjældent JØ.
 187. *Aleochara bilineata* Gyll. – Højsande, september. – Alm. JØ.
 187. *A. bipustulata* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 187. *A. grisea* Kr. – Støredal, september. – Alm. JØB.
 187. *A. obscurella* Grav. – Danzigmand, juni. – Alm. JØB.

HISTERIDAE

194. *Saprinus cuspidatus* Ihssen. – Danzigmand, juni. – Vistnok alm. JØB.
 195. *S. aeneus* F. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 195. *S. rugifrons* Payk. – Danzigmand, Støredal, juni og september. – Alm. JØB.
 195. *S. metallicus* Hbst. – Støredal, juni. – Ret sjældent JØB.
 195. *Pachylopus maritimus* Steph. – Danzigmand, Vesterø, juni, august og september. – Meget sjældent, kun kendt fra enkelte lokaliteter JB.
 195. *Gnathonus nanus* Scriba. – Danzigmand, i klitterne under andeådsel; Ellegaard, juni. – Vistnok ret alm.
 197. *Hister unicolor* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 197. *H. cadaverinus* Hoffm. – Danzigmand, juni. – Alm. JØB.
 198. *H. duodecimstriatus* Schrk. – Boelstrøm, juni. – Ikke alm. JØ.

CANTHARIDAE

202. *Cantharis nigricans* Müll. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
 202. *C. fusca* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 202. *C. rustica* Fall. – Skoven, Nordmarken, juni. – Ret alm. JØB.
 202. *C. livida* L. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
 202. *C. rufa* L. – Rønnerne, juni. – Ret alm. JØB.
 203. *C. fulvicollis* F. – Bovet bugt, juli. – Udbredt, men ikke alm. JØ.
 203. *Rhagonycha lignosa* Müll. – Nordmarken, Skoven, juni. – Alm. JØB.
 204. *Malthodes marginatus* Latr. – Skoven, juni. – Ret alm. JØ.
 205. *M. brevicollis* Payk. – Skoven, juni. – Alm. JØ.
 205. *M. pumilus* Breb. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.

MALACHIIDAE

207. *Malachius aeneus* L. – Alm. flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm., hyppigst i vore sydlige egne JØ.

Biller fra Læsø

207. *M. viridis* F. – Flere steder på Læsø. – Ikke alm. JØB.
207. *M. marginellus* Oliv. – Vesterø, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.

DASYTIDAE

207. *Dolichosoma lineare* Rossi. – Alm. mange steder på Læsø. – Udbredt, men sjælden JØ.
208. *Daytes plumbeus* Müll. – Nordmarken, juli. – Meget alm. JØB.

CORYNETIDAE

210. *Corynetes coeruleus* Deg. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØ.

ELATERIDAE

212. *Lacon murinus* L. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
216. *Hypnoidus pulchellus* L. – Storedal og Vesterø, juni. Begge steder i klitterne og sammen med var. *arenicola* Boh. – Udbredt, men ikke alm. JØ. Var. sjældnere JB.
217. *Cardiophorus eqiseti* Hbst. – Storedal, juni 1 eks. i klitterne. – Sjælden JØB.
217. *Melanotus rufipes* Hbst. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
219. *Athous haemorrhoidalis* F. – Skoven, juni. – Meget alm. JØB.
221. *Prosternon tessellatum* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
222. *Agriotes aterrimus* Payk. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
222. *A. lineatus* L. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
223. *A. obscurus* L. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
223. *Dolopius marginatus* L. – Skoven, Nordmarken, juni. – Alm. JØB.
223. *Sericus brunneus* L. – Storedal, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØ.

HELODIDAE

230. *Microcara testacea* L. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
231. *Cyphon padi* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.

DRYOPIDAE

233. *Dryops similis* Bollow. – Danzigmand, Rønnerne, juni og juli. – Udbredt, men ikke alm.

HETEROCERIDAE

235. *Heterocerus flexuosus* Steph. – Flere steder på stranden på Læsø. – Alm. JØ.

DERMESTIDAE

236. *Dermestes murinus* L. – Danzigmand, september i antal på fugleådsler. – Sjælden JØ.
237. *D. lardarius* L. – Mange steder på Læsø. – Alm. JØB.
239. *Anthrenus museorum* L. – Bangsbo, juni. – Ret alm. JØB.

BYRRHIDAE

240. *Simplocaria semistriata* F. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 240. *Morychus aeneus* F. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
 241. *Cytilus sericeus* Forst. – Nordmarken, juni. – Ret alm. JØB.
 241. *Byrrhus fasciatus* Forst. – Nordmarken, juni. – Ret alm. JØB.
 241. *B. pilula* L. – Nordmarken, juni. – Alm. JØB.
 241. *B. pustulatus* Forst. – Læsø (Findal). – Ret alm. JØB.

BYTURIDAE

243. *Byturus tomentosus* F. – Skoven, juni. – Alm. JØB.

NITIDULIDAE

244. *Cateretes pedicularis* L. – Mange steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 245. *Brachypterolus linariae* Corn. – Bangsbo, juni og september. – Alm. JØB.
 245. *Pria dulcamarae* Scop. – Nordmarken, juni. – Ret sjælden JØB. Arten har tidligere været sjælden, men er vistnok ved at brede sig her i landet.
 246. *Meligethes aeneus* F. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 246. *M. viridescens* F. – Skoven, september. – Alm. JØB.
 249. *Nitidula carnaria* Schall. – Nordmarken, Danzigmand, juni. – Ret alm. JØB.
 249. *Omosita colon* L. – Nordmarken, Danzigmand, juni. – Alm. JØB.
 250. *Epuraea depressa* Ill. – Nordmarken, juni. – Meget alm. JØB.
 251. *E. unicolor* Oliv. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.
 251. *E. abietina* J. Sahlb. – Skoven, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 252. *E. thoracica* Tourn. – Skoven, juni og september. – Sjælden JØ.
 253. *Soronia grisea* L. – Nordmarken, juni og oktober. – Udbredt og ret alm. JØB.

RHIZOPHAGIDAE

255. *Rhizophagus depressus* F. – Skoven, juni. – Alm. JØB.

MONOTOMIDAE

257. *Monotoma bicolor* Villa. – Skoven, juni og september. – Alm. JØB.

CRYPTOPHAGIDAE

262. *Telmatophilus caricis* Oliv. – Storedal, juni. – Ret alm. JØB.
 263. *Cryptophagus villosus* Heer. – Skoven, september. – Ret alm. JØB.
 263. *C. abietis* Payk. – Skoven, september. – Ret alm. JØB.
 264. *C. badius* Sturm. – Bangsbo, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 265. *C. pseudodentatus* Bruce. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 265. *C. scutellatus* Newm. – Bangsbo, Ellegaard, juni og september. – Ret alm. JØB.
 266. *C. acutangulus* Gyll. – Bangsbo, september. – Alm. JØB.
 269. *Atomaria atricapilla* Steph. – Bangsbo, september. – Alm. JØB.
 270. *A. fuscata* Schönh. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.
 271. *A. ruficornis* Marsh. – Bangsbo, juni. – Meget alm. JØB.

Biller fra Læsø

PHALACRIDAE

271. *Phalacrus coruscus* Panz. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
272. *Olibrus baudueri* Flach. – Skoven, Bangsbo, september. – Udbredt, men sjælden JØB.
272. *O. affinis* Sturm. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
273. *Stilbus testaceus* Panz. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.

LATHRIDIDAE

274. *Lathridius lardarius* Deg. – Rønnerne, Nordmarken, september. – Alm. JØB.
275. *L. nodifer* Westw. – Nordmarken, september. – Meget alm. JØB.
275. *Enicmus minutus* L. – Bangsbo, juni. – Meget alm. JØB.
276. *E. histrio* Joy & Tomlin. – Nordmarken, september. – Udbredt, men ikke alm. JØ.
277. *Corticaria pubescens* Gyll. – Bangsbo, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
277. *C. crenulata* Gyll. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
277. *C. impressa* Oliv. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
278. *C. serrata* Payk. – Bangsbo, Skoven, september. – Alm. JØ.
279. *Corticarina gibbosa* Hbst. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
279. *C. fuscula* Gyll. – Rønnerne, Skoven, september. – Alm. JØB.
279. *Melanophthalma transversalis* Gyll. – Danzigmand, september. – Alm. JØB.

COLYDIIDAE

283. *Cerylon histeroide*s F. – Skoven, juni. – Meget alm. JØB.

ENDOMYCHIDAE

283. *Mycetaea hirta* Marsh. – Skoven, september. – Alm. JØB.

COCCINELLIDAE

285. *Subcoccinella vigintiquatuor punctata* L. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.
285. *Coccidula scutellata* Hbst. – Flere steder på Læsø. – JØB.
285. *C. rufa* Hbst. – Skoven, Rønnerne, september. – Alm. JØB.
286. *Scymnus auritus* Thunb. – Skoven, september. – Alm. JØB.
286. *S. suturalis* Thunb. – Skoven, september. – Alm. JØB.
287. *S. limonii* Donisth. – Rønnerne, sigtet i antal af opskyl 7. september 1972. – Meget sjælden, kun kendt fra enkelte lok. JØ.
287. *Platynaspis luteorubra* Gze. – Storedal, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
288. *Chilocorus bipustulatus* L. – Mange steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
288. *Exochomus nigromaculatus* Goeze. – Mange steder på Læsø. – Ikke alm. JØ.
288. *Tythaspis sedecimpunctata* L. – Alm. på Læsø. – Ret alm. JØB.
288. *Neomysia oblongoguttata* L. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
288. *Anatis ocellata* L. – Skoven, september. – Ret alm. JØB.
289. *Coccinella quatuordecimguttata* L. – Byrum, oktober. – Alm. JØ.
289. *C. quatuordecimpunctata* L. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
290. *C. septempunctata* L. – Skoven, september. – Meget alm. JØB.

290. *C. quinquepunctata* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 290. *C. undecimpunctata* L. – Danzigmand, Nordmarken, juli og september. – Alm. JØB.
 290. *C. hieroglyphica* L. – Kærene, juli. – Udbredt, men ikke helt alm. JØ.
 290. *C. decempunctata* L. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 290. *Hippodamia variegata* Gze. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
 291. *H. septemmaculata* Deg. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 291. *Anisosticta novemdecimpunctata* L. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.

CISIDAE

292. *Cis boleti* Scop. – Højsande, juni. – Meget alm. JØB.
 292. *C. hispidus* Gyll. – Højsande, juni. – Ret alm. JØB.
 292. *C. alni* Gyll. – Nordmarken, september. – Alm. JØ.
 293. *C. punctulatus* Gyll. – Nordmarken, september. – Sjælden og hidtil kun kendt fra ØB.

ANOBIIDAE

296. *Dryophilus pusillus* Gyll. – Skoven, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 297. *Ernobius mollis* L. – Nordmarken, Rønnerne, juni. – Alm. JØB.
 298. *Anobium punctatum* Deg. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
 299. *Xyletinus hanseni* A. Jansson. – Storedal, juni, 4 eks. i klitterne. – Meget sjælden JØB.

PTINIDAE

302. *Ptinus dubius* Sturm. – Nordmarken, Skoven, juni og september. – Meget sjælden JØB.
 302. *P. fur* L. – Bangsbo, juni og september. – Meget alm. JØB.

OEDEMERIDAE

304. *Nacerda melanura* L. – Vesterø havn (Findal). – Udbredt og ikke sjælden JØB.

SALPINGIDAE

306. *Salpingus castaneus* Panz. – Nordmarken, Ellegaard, juni og september. – Ret alm. JØB.
 307. *Rhinosimus planirostris* F. – Nordmarken, september. – Alm. JØB.

ANTHICIDAE

308. *Notoxus monoceros* L. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.

MELOIDAE

310. *Meloë violaceus* Marsh. – Læsø (Findal). – Ret alm. JØ.

Biller fra Læsø

MORDELLIDAE

312. *Mordellistena parvula* Gyll. – Bangsbo, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.

ANASPIDIDAE

314. *Anaspis thoracica* L. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.

314. *A. rufilabris* Gyll. – Skoven, juni. – Meget alm. JØB.

LAGRIIDAE

317. *Lagria hirta* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.

TENEBRIONIDAE

320. *Phylan gibbus* F. – Højsande, Danzigmand, september. – Sjælden JØB.

320. *Melanimon tibialis* F. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men noget stedegen JØB.

321. *Crypticus quisquilius* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.

325. *Tenebrio molitor* L. – Bangsbo, august. – Alm. JØB.

SCARABAEIDAE

326. *Ontophagus similis* Scriba. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.

326. *O. nuchicornis* L. – Nordmarken, juni. – Alm. JØB.

327. *Geotrupes spiniger* Marsh. – Højsande, september. – Alm. JØB.

327. *G. stercorarius* L. – Læsø (Findal). – Meget alm. JØB.

327. *G. vernalis* L. – Læsø (Findal). – Ret alm. JØ.

328. *Aphodius fossor* L. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.

328. *A. haemorrhoidalis* L. – Rønnerne, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.

328. *A. brevis* Er. – Fundet på Læsø for over 75 år siden. – Meget sjælden JØ.

328. *A. rufipes* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.

329. *A. distinctus* Müll. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.

329. *A. contaminatus* Hbst. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.

330. *A. pusillus* Hbst. – Læsø (Findal). – Ret alm. JØB.

330. *A. fimetarius* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.

330. *A. foetens* F. – Læsø (Findal). – Ret alm. JØB.

330. *A. ater* Deg. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.

330. *A. borealis* Gyll. – Rønnerne, juni. – Sjælden JB.

331. *A. ictericus* Laich. – Læsø (Findal). – Ret alm. JØ.

331. *A. rufus* Moll. – Nordmarken, september. – Alm. JØ.

331. *A. plagiatu*s L. – Rønnerne, Vesterø, juni. – Udbredt, men ret sjælden JØ.

333. *Aegialia arenaria* F. – Flere steder på Læsø. – Alm. i klitegne JØB.

333. *A. sabuleti* Panz. – Danzigmand, i antal under lyngbuske i september. – Udbredt i klitegne, men ret sjælden JØ.

333. *Serica brunnea* L. – Meget alm. på Læsø. – Udbredt, men ikke helt alm. JØB.

335. *Anomala dubia* Scop. – Flere steder på Læsø i klitter. – Ret alm. JØB.

335. *Hoplia farinosa* L. – Rønnerne, juli; Nordmarken, 22.–26. juli i stort antal sværmende til en pil. – Sjælden JØ.

CERAMBYCIDAE

340. *Asemum striatum* L. – Nordmarken, maj. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 340. *Criocephalus rusticus* L. – Bangsbo, august. – Sjælden JØB.
 346. *Strangalia quadrifasciata* L. – Skoven, Nordmarken, juli. – Alm. JØB.
 350. *Lamia textor* L. – Støredal, august. – Udbredt, men ikke alm. JØ.
 352. *Pogonocherus hispidus* L. – Stoklund, juli. – Alm. JØB.

CHRYSOMELIDAE

356. *Donacia marginata* Hoppe. – Kærene (Findal). – Alm. JØB.
 356. *D. impressa* Payk. – Kærene (Findal). – Ret alm. JØ.
 356. *D. thalassina* Germ. – Kærene, Foldgaard sø, juni. – Alm. JØB.
 357. *D. simplex* F. – Kærene (Findal). – Alm. JØB.
 357. *D. clavipes* F. – Kærene, Foldgaard sø, juni. – Ret alm. JØB.
 358. *Zeugophora flavicollis* Marsh. – Skoven, juni. – Alm. JØ.
 358. *Z. turneri* Power. – Skoven, 6. september 1970, 1 eks. banket af bævreasp. – Meget sjælden og ikke fundet i Danmark i over 60 år. Hidtil kun kendt fra Tisvilde og Arnager.
 358. *Lema melanopus* L. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
 360. *Cryptocephalus parvulus* Müll. – Skoven, juni. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
 362. *C. labiatus* L. – Nordmarken, september. – Meget alm. JØB.
 362. *C. fulvus* Gze. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
 362. *Adoxus obscurus* L. – Alm. flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 364. *Chrysomela staphylea* L. – Rønnerne, Boelstrøm, september. – Alm. JØB.
 366. *Gastroidea polygoni* L. – Rønnerne, september. – Meget alm. JØB.
 367. *Phadeon concinnus* Steph. – Rønnerne, juni. – Ret alm. JØB.
 367. *Prasocuris phellandrii* L. – Nordmarken, juli. – Ret alm. JØB.
 368. *Melasoma collaris* L. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 369. *Phyllodecta laticollis* Suffr. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
 370. *Galerucella aquatica* Geoffr. – Kærene, juni. – Alm. JØB.
 370. *G. lineola* F. – Bangsbo, september. – Alm. JØB.
 370. *G. californiensis* L. – Boelstrøm, Nordmarken, september. – Udbredt, men ikke helt alm. JØB.
 372. *Lochmaea suturalis* Thoms. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
 373. *Phyllotreta nemorum* L. – Bangsbo, september. – Meget alm. JØB.
 374. *Aphthona lutescens* Gyll. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
 374. *A. coerulea* Geoffr. – Nordmarken, juni. – Alm. JØB.
 376. *Longitarsus plantagomaritimus* Dollman. – Stranden ud for Boelstrøm, i antal på *Plantago maritima*, september. – Her i landet hidtil kun fundet ved Esbjerg.
 379. *Crepidodera ferruginea* Scop. – Boelstrøm, september. – Alm. JØB.
 380. *Hippuriphila modeeri* L. – Nordmarken, juni. – Alm. JØB.
 380. *Chalcoides fulvicornis* F. – Skoven, Nordmarken, september. – Alm. JØB.
 381. *Mantura chrysanthemi* Koch. – Rønnerne, Bangsbo, juni og september. – Alm. JØB.
 381. *Chaetocnema concinna* Marsh. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.

Biller fra Læsø

381. *C. heikertingeri* Ljub. – Skoven, Storedal, juni og september. – Ikke alm. JØ.
381. *C. aridula* Gyll. – Skoven, september. – Ret alm. JØ.
381. *C. hortensis* Geoffr. – Skoven, Nordmarken, september. – Alm. JØB.
383. *Psylliodes marcida* Ill. – Danzigmand, september. – Ret alm. JØB.
384. *P. crambicola* Lohse. – Alm. flere steder på Læsø. – Ret sjælden JØB.
385. *P. cucullata* Ill. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
386. *Cassida nebulosa* L. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
386. *C. flaveola* Thunb. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
387. *C. nobilis* L. – Rønnerne, Bangsbo, august og september. – Alm. JØB.

BRUCHIDAE

387. *Bruchus loti* Payk. – Skoven, juni. – Ret alm. JØB.
388. *Bruchidius fasciatus* Oliv. – Skoven, Højsande, juni og august. – Arten der i nyere tid har bredt sig stærkt her i landet, er nu ret alm. JØB.

CURCULIONIDAE

391. *Otiorrhynchus singularis* L. – Læsø (Findal). – Meget alm. JØB.
391. *O. sulcatus* F. – Læsø (Noe-Nygaard). – Udbredt, men ikke alm. JØB.
392. *O. ovatus* L. – Skoven, juni og september. – Meget alm. JØB.
392. *O. atroapterus* Deg. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
393. *Phyllobius calcaratus* F. – Læsø (Findal). – Alm. JØ.
393. *P. maculicornis* Germ. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØB.
393. *P. piri* L. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.
396. *Polydrosus cervinus* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
397. *Strophosomus melanogrammus* Forst. – Skoven, juni. – Meget alm. JØB.
397. *S. capitatus* Deg. – Skoven, september. – Alm. JØB.
398. *S. fulvicornis* Walt. – Flere steder på Læsø. – Ret sjælden JØB.
398. *S. lateralis* Payk. – Flere steder på Læsø. – Ret sjælden JØ.
398. *Cneorrhinus plagiatus* Schall. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
399. *Sitona griseus* F. – Skoven, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
400. *S. lineatus* L. – Læsø (Noe-Nygaard). – Meget alm. JØB.
400. *S. suturalis* Steph. – Flere steder på Læsø. – Ikke helt alm., men udbredt og hyppigst mod syd, JØ.
400. *S. puncticollis* Steph. – Læsø (Noe-Nygaard). – Ret alm. JØB.
400. *S. flavescens* Marsh. – Nordmarken, september. – Meget alm. JØB.
400. *S. hispidulus* F. – Skoven, september. – Meget alm. JØB.
401. *S. linellus* Bonsd. – Skoven, september. – Alm. JØB.
405. *Phytonomus rumicis* L. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
405. *P. arator* L. – Ellegaard, juni. – Alm. JØB.
405. *P. pedestris* Payk. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
406. *P. meles* F. – Bangsbo, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
406. *P. nigrirostris* F. – Læsø (Noe-Nygaard). – Meget alm. JØB.
407. *Hylobius abietis* L. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
409. *Magdalis memnonia* Gyll. – Læsø (Noe-Nygaard). – Sjælden JØ.
412. *Rhyncolus thomsoni* Grill. – Ellegaard, juni. – Ret sjælden JØ.

417. *Dorytomus validirostris* Gyll. – Læsø (Noe-Nygaard). – Sjælden JØ.
418. *D. affinis* Payk. – Læsø (Noe-Nygaard). – Udbredt, men sjælden JØB.
418. *D. salicis* Walt. – Holtemmen (Findal). – Sjælden JØ.
418. *D. rufatus* Bed. – Nordmarken, september. – Alm. JØB.
419. *Thryogenes nereis* Payk. – Storedal, juni. – Alm. JØB.
420. *Grypus equiseti* F. – Ellegaard, juni. – Alm. JØB.
420. *G. brunneirostris* F. – Flere steder på Læsø, bl. a. i stort antal i klitterne ved Danzigmand i juni. – Ret sjælden JØ.
421. *Coeliodes rubicundus* Hbst. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØ.
422. *Cidnorrhinus quadrimaculatus* L. – Bangsbo, juni. – Meget alm. JØB.
422. *Micrelus ericae* Gyll. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØB.
423. *Ceuthorrhynchus floralis* Payk. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
423. *C. pyrrhorhynchus* Marsh. – Nordmarken, juni. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
423. *C. pulvinatus* Gyll. – Skoven, Bangsbo, juni og september. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
425. *C. asperifoliarum* Gyll. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
426. *C. fennicus* Faust. – Ellegaard, juni. – Udbredt, men ret sjælden JØB.
427. *C. rapae* Gyll. – Nær klitplantagen, 3 eks. 27. juli 1969 (Noe-Nygaard leg. et det.); Bangsbo, Ellegaard, Nordmarken ialt 4 eks. juni 1972, vistnok på *Sisymbrium officinale* (Bangsholt leg. et det.). – Ikke tidligere fundet her i landet.
427. *C. asimilis* Payk. – Bangsbo, september. – Meget alm. JØB.
428. *C. quadridens* Panz. – Alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
429. *C. erysimi* F. – Bangsbo, juni. – Meget alm. JØB.
429. *C. contractus* Marsh. – Bangsbo, juni. – Meget alm. JØB.
431. *Phytobius quadrituberculatus* F. – Læsø (Noe-Nygaard). – Ret alm. JØB.
432. *Rhinoncus castor* F. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.
432. *R. bruchoides* Hbst. – Flere steder på Læsø. – Ret alm. JØB.
432. *R. pericarpus* L. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØB.
432. *R. gramineus* F. – Boelstrøm, september. – Alm. JØB.
432. *Amalus haemorrhous* Hbst. – Læsø (Noe-Nygaard). – Udbredt, men ikke helt alm. JØB.
433. *Orobitis cyaneus* L. – Danzigmand, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
436. *Anthonomus rubi* Hbst. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
436. *Curculio cerasorum* Payk. – Læsø (Noe-Nygaard). – Ret sjælden JØB.
437. *C. salicivorus* Payk. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØ.
437. *C. pyrrhoceras* Marsh. – Skoven, juni. – Alm. JØ.
439. *Sibinia sodalis* Germ. – Læsø (Noe-Nygaard). – Meget sjælden JØ.
440. *Nanophyes marmoratus* Gze. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
440. *Mecinus collaris* Germ. – Boelstrøm, 1 eks. september 1970. – Sjælden JØ.
440. *M. pyraister* Hbst. – Bangsbo, Skoven, juni og september. – Ret alm. JØB.
441. *Gymnetron pascuorum* Gyll. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
441. *G. antirrhini* Payk. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
442. *Miarus campanulae* L. – Skoven, juni. – Alm. JØB.
445. *Rhynchaenus populi* F. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØ.
445. *Rhamphus pulicarius* Hbst. – Skoven, Nordmarken, juni og september. – Meget alm. JØ.

Biller fra Læsø

446. *Apion pomonae* F. – Læsø (Findal). – Alm. JØB.
446. *A. cerdo* Gerst. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.
446. *A. dissimile* Germ. – Bangsbo, juni. – Udbredt i Jylland, iøvrigt sjælden JØB.
447. *A. apricans* Hbst. – Meget alm. på Læsø. – Meget alm. JØB.
447. *A. ononicola* Bach. – Læsø (Noe-Nygaard). – Sjælden JØB.
447. *A. flavipes* Payk. – Flere steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
448. *A. aethiops* Hbst. – Bangsbo, Boelstrøm, september. – Alm. JØB.
448. *A. facetum* Gyll. – Bangsbo, september. – Sjælden og vistnok kun fundet på øerne.
448. *A. virens* Hbst. – Bangsbo, september. – Ret alm. JØB.
448. *A. spencei* Kirby. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
448. *A. vorax* Hbst. – Læsø (Findal). – Alm. JØ.
448. *A. gyllenhali* Kirby. – Mange steder på Læsø. – Udbredt, men ikke helt alm. JØB.
449. *A. viciae* Payk. – Alm. på Læsø. – Alm. JØB.
449. *A. loti* Kirby. – Flere steder på Læsø. – Alm. JØB.
449. *A. simile* Kirby. – Flere steder på Læsø. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
449. *A. seniculus* Kirby. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØB.
450. *A. curtirostre* Germ. – Meget alm. på Læsø. – Alm. JØB.
450. *A. violaceum* Kirby. – Bangsbo, juni. – Alm. JØB.
450. *A. marchicum* Hbst. – Mange steder på Læsø. – Meget alm. JØB.
450. *A. sanguineum* Deg. – Bangsbo, september. – Ret alm. JØB.
450. *A. frumentarium* Payk. – Bangsbo, september. – Meget alm. JØB.
451. *A. rubens* Steph. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØ.
451. *A. stolidum* Germ. – Skoven, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
453. *A. vicinum* Kirby. – Boelstrøm, Nordmarken, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
453. *Deporaus mannerheimi* Humm. – Skoven, juni. – Udbredt, men ret sjælden JØ.
455. *Rhynchites nanus* Payk. – Læsø (Noe-Nygaard). – Alm. JØB.
455. *R. tomentosus* Gyll. – Læsø (Noe-Nygaard). – Udbredt, men ikke alm. JØ.

SCOLYTIDAE

458. *Hylurgops palliatus* Gyll. – Skoven, juni og september. – Meget alm. JØB.
458. *Hylastes brunneus* Er. – Skoven, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
459. *H. opacus* Er. – Skoven, Nordmarken, maj og september. – Ret sjælden JØB.
459. *Blastophagus piniiperda* L. – Skoven, juni og september. – Alm. JØB.
460. *Crypturgus pusillus* Gyll. – Skoven, juni og september. – Ret alm. JØB.
461. *Xyloterus lineatus* Oliv. – Skoven, juni. – Ret alm. JØB.
462. *Cryphalus abietis* Ratz. – Nordmarken, september. – Alm. JØB.
464. *Pityogenes chalcographus* L. – Skoven, juni. – Ret alm. JØB.
464. *P. bidentatus* Hbst. – Skoven, september. – Ret alm. JØB.
465. *Orthotomicus suturalis* Gyll. – Skoven, september. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
465. *O. laricis* F. – Skoven, juni. – Udbredt, men ikke alm. JØB.
465. *O. proximus* Eichh. – Skoven, september 1970, 4 eks. under bark af en liggende fyrrestamme, sammen med *O. suturalis*, *Hylastes opacus* og *Pityogenes bidentatus* samt 1 *Placusa depressa* og nogle *Homalota plana*. – Hidtil kun kendt fra 2 lokaliteter på øerne.

RESULTATER

Til trods for det efterhånden ret store kendskab til de danske billers udbredelse, som over 100 års faunistiske indsamlinger har bragt til veje, er der fremdeles store huller i vor viden om mange arters udbredelse her i landet, og da især i de nordlige egne, hvor indsamlingsintensiteten har været langt mindre end i de øvrige landsdele. Som det fremgår af artslisten, er der gjort mange overraskende fund på Læsø, og resultatet af indsamlingerne må siges i ikke ringe grad at have forøget kendskabet til udbredelsen af de danske biller.

Af de ca. 3500 arter, der er kendt fra Danmark, er 576 eller ca. $\frac{1}{6}$ fundet på Læsø. En enkelt art, *Ceuthorrhynchus rapae*, er ny for faunaen og 6 arter: *Haliphus laminatus*, *Trogophloeus lindrothi*, *Cis punctulatus*, *Zeugophora turneri*, *Apion facetum* og *Orthotomicus proximus* har ikke tidligere været fundet i Jylland. En lang række arter, f. eks. *Patrobus assimilis*, *Dromius longiceps*, *Helophorus laticollis*, *Bledius furcatus*, *Hypocyrtus punctum*, *Placusa depressa*, *Homalota plana*, *Pachyplopus maritimus*, *Scymnus limonii*, *Xyletinus hanseni*, *Ptinus dubius* og *Sibinia sodalis* er sjældne eller meget sjældne i det øvrige Danmark, kun kendt fra få lokaliteter og i mange tilfælde slet ikke fra Nordjylland. Endvidere har enkelte af de fundne arter en hyppigere udbredelse i landets sydlige dele, f. eks. *Paederus fuscipes* og *Malachius aeneus*.

På Læsø er der som nævnt fundet 576 arter eller 16,5% af de danske arter, men fordelingen på de enkelte familier er meget forskellig. F. eks. er der af vore 313 løbebiller fundet 84 (27%) og af vore ca. 200 vandbiller 51 (25%), men Læsø er jo også rig på egnede biotoper for netop disse biller.

Af vore ca. 150 nåletræsarter, hvoraf størsteparten må antages at være indvandret i nyeste tid, er der fundet ikke mindre end 40 (27%); af vore ca. 370 løvtræsarter derimod kun 32 (9%). Endelig skal det nævnes, at der på gyvel, som er indplantet på Læsø, er fundet 2 arter: *Bruchidus fasciatus* og *Sitona griseus*, der udelukkende er knyttet til denne plante.

Sammenfattende kan det siges, at når artsrigdommen er så forholdsvis stor, Læsøs begrænsede areal (116 km²) og beliggenhed taget i betragtning, skyldes det naturligvis de mange forskellige lokalitetstyper, der er repræsenteret på øen. Navnlig er det karakteristisk, at et meget stort antal af de fundne arter er knyttede til sandede jorder, evt. ganske særlig til klitter og stranden; også arter typiske for heder og hedekær er rigt repræsenteret. Læsø er således både geografisk og økologisk et meget interessant område.

SAMMENLIGNING MED ANDRE FAUNISTISKE UNDERSØGELSER

Ifølge Kornerup (1965) blev der ved Hansted-undersøgelserne fundet ialt 671 billearter i Hansted. Af disse 671 arter er 315 eller 46,9% fælles med Læsø, og af Læsøs 576 arter er 54,7% fælles med Hansted. Når Læsø kun har 54,7% af sine arter fælles med Hansted, er forklaringen antagelig, at der på Læsø er indsamlet på et større antal forskellige biotoper, men det må også formodes, at der mangler en del arter på Læsø på grund af øens forholdsvis isolerede beliggenhed.

Tager man løbebillerne for sig, er der på Læsø fundet 84 arter, hvoraf 53 eller 63% er fælles med Hansted, medens Hansted har 86 arter, og således 62% fælles med Læsø. Altså en større overensstemmelse end for alle biller taget som helhed. Dette måtte man også forvente, thi dels er løbebiller forholdsvis lette at indsamle, således at der formentlig ikke er overset ret mange af disse arter, dels er mange af netop disse arters biotopkrav (sandet bund, klit, hede o. s. v.) opfyldt såvel på Læsø som i Hansted.

Vi har her i landet 13 arter, alle ret store biller, af løbebilleslægten *Carabus*. Af disse er de samme 6 arter, nemlig *Carabus arvensis*, *granulatus*, *clathratus*, *nemoralis*, *problematicus* og *nitens*, fundet både i Hansted og på Læsø. Dette er værd at bemærke, idet 4 af arterne: *arvensis*, *nemoralis*, *problematicus* og *nitens* alle er uvingede, men alligevel har disse arter formået at komme over til Læsø. *Carabus problematicus* er ellers kun kendt fra Jylland, og har, på trods af at de økologiske betingelser må antages at være til stede, ikke formået at sprede sig til det øvrige Danmark, ikke engang til Fyn.

Fra Bornholm er der kendt 1685 arter eller 48% af de ca. 3500 arter, der er fundet i hele landet (Bangsholt, 1965 og 1972). Af Læsøs 576 arter er ikke mindre end 466, eller 81%, fælles med Bornholm og af de 84 løbebiller er endog 75, eller 89%, fælles. Det vil sige, at Læsø har et langt større antal arter tilfælles med Bornholm end med Hansted, og selv om der på Bornholm findes ca. halvdelen af vore biller mod kun ca. 1/5 i Hansted, er det alligevel bemærkelsesværdigt. Forklaringen er antagelig, at der både på Bornholm og på Læsø er et stærkt islæt af meget spredningsdygtige arter, og at de biotopformer, der findes på Læsø, stort set også findes på Bornholm.

SUMMARY:

Coleoptera from the island of Læsø.

The paper contains a list of 576 species of Coleoptera, occurring on the island of Læsø in the northern Kattegat. For description of the island, see Lomholdt (1972). The material was mainly collected in 1970–72, but includes also some older collections (Findal, 1934–35). The species are listed in the same sequence as in Victor Hansen (1964), and the figures given are the page-numbers in this publication.

Several rare species were found, see list on p. 101. The total number of species found on Læsø equals to 16,5 per cent of the Coleoptera known from Denmark (c. 3500 species). Of ground-beetles and water-beetles were found 27 per cent and 25 per cent, respectively, of the total Danish figure, which is 313 and c. 200 species, respectively. Of species associated with coniferous and deciduous trees were found 27 per cent and 9 per cent, respectively. The corresponding total Danish figure is c. 150 and c. 370 species, respectively.

The coleopterous fauna of Læsø is compared with the fauna of the Hansted-reservation in NW. Jutland, from where 671 species were recorded by Kornerup (1965). Only 46,9 per cent of the species of the Hansted-reservation were found on Læsø, while 54,7 per cent of the 576 species of Læsø were found in the Hansted-reservation. This rather striking discrepancy is explained by a combination of two acting factors: the isolated position of Læsø and the larger number of different biotopes on Læsø than in the Hansted-reservation.

A number of 84 species of ground-beetles were found on Læsø, and 63 per cent of these have been recorded also from the Hansted-reservation. This area has 86 species of ground-beetles, and 62 per cent of these occur on Læsø, thus a much higher agreement than for Coleoptera taken as a whole. It is noteworthy that the same six species of *Carabus* are found both in the Hansted-reservation and on Læsø, despite the fact that four of them are wingless.

The coleopterous fauna of Læsø was also compared with the fauna of Bornholm (Bangsholt, 1965 & 1972). It is noteworthy that 81 per cent of the beetles of Læsø occur also on Bornholm, from where 1685 species are known. The explanation of this remarkable agreement may be that the faunas of Læsø as well as of Bornholm include a relatively high percentage of easily dispersed species, and that the types of biotope on Læsø are also largely found on Bornholm.

LITTERATUR

- Bangsholt, F., 1965: Bidrag til kendskabet til Bornholms billefauna. *Ent. Meddr.*, 34: 125–132.
 – 1971: Andet bidrag til kendskabet til Bornholms billefauna. *Ent. Meddr.*, 39: 17–24.
 Danmarks Fauna: Biller, I–XXVI.
 Findal, J. Kr., 1934–35: Læsø. *Flora og fauna*, 40: 137–152, 41: 17–32 & 129–152.
 Hansen, Victor, 1964: Fortegnelse over Danmarks biller. *Ent. Meddr.*, 33: 1–507.
 – 1972: Andet tillæg til »Fortegnelse over Danmarks biller« Coleoptera. *Ent. Meddr.*, 40: 109–118.
 Kornerup, Uffe, 1965: Biller fra Hanstedreservatet. *Ent. Meddr.*, 30: 59–104.

Biller fra Læsø

- Lindroth, Carl H., 1945, 1949: Die fennoskandischen Carabidae I–III. *Göteborgs Kgl. Vitt. Samh. Handl.*
- Lomholdt, O., 1972: Entomologiske undersøgelser på Læsø. *Ent. Meddr*, 40: 33–44.
– 1968: Genfangst af *Haliplus laminatus* Schall. (Col., Haliplidae) i Danmark. *Ent. Meddr*, 36: 168.
- Rudkjøbing, Mogens, 1966: Tilføjelser og rettelser til listen over billefaunaen i Hanstedreservatet. *Ent. Meddr*, 34: 277–278.

Forfatterens adresse/Author's address:
Gåsehølmvej 19, 2730 Herlev, Danmark.